

Brüssel, 26. november 2018
(OR. en)

14551/18

DEVGEN 219
GENDER 44
SUSTDEV 15
SOC 725
ONU 100
ACP 120
RELEX 990
COHAFA 104
COHOM 150

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 26. november 2018

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 14027/18

Teema: ELi soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamine 2017. aastal:
soolise võrdõiguslikkuse tugevdamine ja naiste mõjuvõimu suurendamine
ELi välistegevuses
– Nõukogu järelused (26. november 2018)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused ELi soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamise kohta 2017. aastal: soolise võrdõiguslikkuse tugevdamine ja naiste mõjuvõimu suurendamine ELi välistegevuses, mille nõukogu võttis vastu 26. novembril 2018 toimunud 3654. istungil.

**Nõukogu järelused ELi soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamise kohta
2017. aastal: soolise võrdõiguslikkuse tugevdamine ja naiste mõjuvõimu suurendamine ELi
välistegevuses**

1. Soolise võrdõiguslikkuse, kõigi inimõiguste täieliku kasutamise ja naiste ja tütarlaste poolt ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu saavutamise seoses on ülemaailmselt tehtud olulisi edusamme. Siiski on saavutused endiselt riigiti ja piirkonniti ebaühtlased. Paljudes maailma piirkondades jäetakse tütarlapsed ja naised ikka veel süstemaatiliselt kõrvale ning neid diskrimineeritakse. Naiste poliitikas osalemise määr on paljudes riikides endiselt madal. Iga päev esineb jätkuvalt, ja mõnel juhul enneolematuid, naiste ja tütarlaste inimõiguste rikkumisi ja kuritarvitusi.
2. Peaaegu kõikides riikides ei ole naised ikka veel meestega võrdses olukorras sissetuleku, kvaliteetse hariduse ja kutseõppe poolest ning seoses juurdepääsuga tervishoiule või tehnoloogiale. Naistel ei ole sageli sama juurdepääsu sellistele tootmisressurssidele nagu maa ega kontrolli nende üle. Tasustamata hooldustöö koorem on ebaproportsionaalselt endiselt naiste ja tütarlaste kanda. Vee-, kanalisatsiooni ja hügieenipuudus muudab naiste ja tütarlaste jaoks ebaproportsionaalselt raskemaks elada ohutut, produktiivset ja täisväärtuslikku elu. Soolise ebavõrdsuse tõttu mõjutab naisi ja tütarlapsi ebaproportsionaalselt vaesus, takistades nende kõigi inimõiguste täielikku kasutamist ja võttes neilt ära võimalused heaolule.
3. Konfliktid, kliimamuutuste mõju, looduskatastroofid ja sundränne teravdavad olukorda veelgi. Seksuaalset ja soolist vägivalda kasutatakse poliitiliste, majanduslike ja sõjaliste eesmärkide saavutamiseks. Sellega seoses peab nõukogu väga tervitatavaks 2018. aasta Nobeli rahupreemia andmist neile, kes töötavad selle nimel, et lõpetataks seksuaalvägivalla kasutamine relvana sõjas ning relvakonfliktides. Naised ja tütarlapsed satuvad inimkaubitsemise ja orjastamise ohvriks ning neid müüakse isegi kui kaupa. Kahjulikke tavasid, nagu naiste suguelundite moonutamine ning lapsega sõlmitud, varajased ja sundabielud, esineb endiselt, kujutades endast tõsist inimõiguste rikkumist.

4. Sellest tulenevalt ja kooskõlas ELi acquis'ga kinnitab nõukogu taas ELi ja liikmesriikide pühendumust, et edendada naiste ja tütarlaste õigust täielikult kasutada kõiki inimõigusi, soolist võrdõiguslikkust ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist esmatähtsa ülesandena kõigis oma tegevusvaldkondades. Naiste ja tütarlaste inimõiguste edendamine, kaitsmine ja järgimine, sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine on ELi üldised prioriteedid ja eesmärgid. ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava on nende eesmärkide saavutamise toetamisel oluline vahend. Ületada tuleb veel mitmeid takistusi. Ei piisa üksnes edusammude kiirendamisest, vaid tuleb kaitsta ja hoida ka seniseid saavutusi olukorra halvenemise või tagasilöökide eest.
5. Nõukogu tuletab meelde, et EL ja selle liikmesriigid on võtnud kohustuse saavutada 2030. aastaks 17 kestliku arengu eesmärki, ning kinnitab veel kord, et sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste kõigi inimõiguste täielik kasutamine ja nende mõjuvõimu suurendamine on 2030. aasta tegevuskava keskmes, nii üksikeesmärgina kui ka valdkondadeülese prioriteedina kooskõlas põhimõttega „kedagi ei tohi kõrvale jätta“. Sellega seoses tervitab nõukogu 2017. aastal saavutatud edusamme, eelkõige seoses kestliku arengu eesmärgiga 5 soolise võrdõiguslikkuse ning kõikide naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine kohta, kestliku arengu eesmärgiga 1 vaesuse kaotamise kohta, kestliku arengu eesmärgiga 8 inimväärse töö ja majanduskasvu kohta ning kestliku arengu eesmärgiga 16 rahu, õiguse ja tugevate institutsioonide kohta. ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava aitab rakendada Euroopa arengukonsensust osana ELi üldisest tegevusest tegevuskava 2030 saavutamisel kõigis välistegevuse valdkondades.
6. Nõukogu tuletab meelde oma 26. mai 2015. aasta järeldusi sooküsimuste ja arengukoostöö kohta ning oma 26. oktoobri 2015. aasta järeldusi soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava (2016–2020) kohta¹ ning oma 11. detsembri 2017. aasta järeldusi, mis käsitlevad 2016. aasta aruannet ELi soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamise kohta, ning kordab, kui oluline on tagada nende strateegiline ja tõhus rakendamine, ning samuti järelevalve, hindamine, aruandlus ja järelmeetmed kõigis ELi välissuhetes.

---

¹ 13201/15.

7. Nõukogu tervitab edusamme soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamisel, mis on esitatud teises iga-aastases rakendamisaruandes², ja tunnustab edusamme, mida on tehtud institutsioonilise kultuuri muutmise eesmärkide osas, nagu näiteks pühendatum poliitiline ja haldusjuhtimine, sooküsimuste valdkonna siseste või väliste eksperditeadmiste ja soolise võrdõiguslikkuse analüüside suurem kasutamine, soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine, eriti seoses eelarveprotsessidega, nii olemasolevates kui ka uutes algatustes ning sihtotstarbeliste rahaliste vahendite suurendamine. Institutsioonilise kultuuri muutmise eesmärkide rakendamise osas tehtavaid edusamme tuleb pidevalt tugevdada ja neist aru anda.
8. Nõukogul on hea meel ära märkida aruandluse piirkondlik mõõde, mis hõlbustab rakendamisel tehtud piirkondlike edusammude hindamist, heade tavade ja parandusi vajavate valdkondade kindlaks tegemist. Samuti väljendab nõukogu heameelt aruande ulatuse laiendamise üle, kuna see sisaldab esimest korda teavet sellistest valdkondadest nagu teadusuuringud ja innovatsioon, kaubandus ja rahvusvaheline liikuvus, ning ergutab komisjoni neid jõupingutusi jätkama. Lisaks tervitab nõukogu asjaolu, et pööratakse suuremat tähelepanu aruandes esitatud konkreetsetele teemadele, nagu inimkaubanduse vastu võitlemine, naiste osalemine poliitikas, nende juurdepääs finantsteenustele, ning naiste ja tütarlaste majandusliku mõjuvõimu suurendamine.
9. Vaatamata positiivsele suundumusele kinnitab nõukogu veel kord, et komisjon, kõrge esindaja ja liikmesriigid peavad oluliselt suurendama jõupingutusi, et saavutada viis tulemuslikkuse miinimumstandardit³, mis on esitatud soolise võrdõiguslikkuse teises tegevuskavas sootundliku ja ümberkujundava lähenemisviisi lähtepunktina kogu ELi välistegevuses ja rahvusvahelises koostöös. Nimetatud viie standardi saavutamine on oluline tingimus soolise võrdõiguslikkuse teises tegevuskavas seatud 85 % eesmärgi⁴ täitmiseks, sealhulgas liikmesriikides.

---

² 13188/18 + ADD1+2 - SWD(2018) 451 final.

³ Tulemuslikkuse miinimumstandardid on järgmised: 1) OECD arenguabi komitee soomõddik 0 (näitaja projektide hindamiseks selle alusel, kui oluline on projekti sooline mõõde) on alati põhjendatud; 2) kõikide prioriteetsete sektorite puhul tuleb läbi viia soolist võrdõiguslikkust käsitlev analüüs; 3) sooliselt eristatud andmeid kasutatakse kogu projekti- ja programmitsükli jooksul; 4) soolise võrdõiguslikkuse alased eksperditeadmised on kättesaadavad ja neid kasutatakse programmitsükli ja programmi töö raames õigeaegselt; 5) soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava eesmärkide kohta antakse aru.

⁴ Süvalaiendada soolist võrdõiguslikkust 85 protsendis kõikides uutes ELi algatustes 2020. aastaks.

10. EL kohustub jätkuvalt edendama, kaitsma ja järgima kõiki inimõigusi ning rakendama täies ulatuses ja mõjusalt Pekingi tegevusprogrammi ning elanikkonna ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevusprogrammi, samuti nende läbivaatamise konverentside tulemusi; ka on selles vallas endiselt tähelepanu all seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused. Seda silmas pidades kinnitab EL taas oma pühendumust edendada, kaitsta ja järgida iga inimese õigust omada täielikku kontrolli ning otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma seksuaalsuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervisega seotud küsimuste üle ilma diskrimineerimise, sundimise ja vägivallata. Lisaks rõhutab EL vajadust tagada üldine juurdepääs igakülgselt kvaliteetsele ja taskukohasele seksuaal- ja reproduktiivtervise alasele teabele ja haridusele, sealhulgas põhjalikule seksuaalkasvatusele, ning tervishoiuteenustele. Nõukogu tervitab üksikasjalikku aruannet ELi tegevuse kohta seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste valdkonnas, nagu on märgitud uues Euroopa arengukonsensus, ning rõhutab vajadust parandada aruandluse meetodikat. Lisaks rõhutab nõukogu, kui oluline on jätkuvalt kaasata täiendavaid rahalisi vahendeid ning toetada sidusrühmi selles valdkonnas.
11. Lisaks kutsub nõukogu üles kõiki ELi osalejaid, sealhulgas liikmesriike, jätkama pühendunult tööd, et ennetada igasugust seksuaalset ja soopõhist vägivalda, lähisuhtevägivalda, kahjulikke tavasid, nagu naiste suguelundite moonutamine, lapsega sõlmitud, varajased ja sundabielud, ning konfliktiga seotud seksuaalset ja soolist vägivalda, seksuaalset ahistamist ja väärkohtlemist, internetivägivalda ja -kiusamist, nende vastu võidelda ja nende eest vastutusele võtta. Sellega seoses rõhutab nõukogu vajadust ohvriabi järele ja tuletab meelde ELi kohustust ennetada igasugust seksuaalset ja soopõhist vägivalda, sealhulgas meeste ja poiste vastast, diskrimineerimata kedagi seksuaalse sättumuse ja soolise identiteedialusel, selle vastu võidelda ja selle eest vastutusele võtta. Seksuaalne ja sooline vägivald on nii soolise ebavõrdsuse põhjus kui ka tagajärg. Erilist tähelepanu tuleks pöörata naistele ja tütarlastele, kes seisavad silmitsi mitmekordse ja valdkonnaülese diskrimineerimise vormidega, sealhulgas rändajad, pagulased ning puuetega naised ja tütarlapsed.

12. Nõukogu tervitab soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamise pakutavat uut võimalust tõhustada koostööd komisjoni talituste, Euroopa välisteenistuse ja liikmesriikide vahel, mis näitab edusamme suurema sidususe saavutamise suunas ning paremat strateegilist koordineerimist ELi osalejate vahel partnerriikides, sealhulgas tõhustatud poliitilise ja inimõigustealase dialoogi kaudu. Oluline on säilitada sidusus ja koordineerimine rahvusvahelistel aruteludel ja foorumitel, eelkõige ÜRO inimõiguste nõukogus, ÜRO Peaassamblee kolmandas komitees ja ÜRO naiste staatuse komisjonis, ÜRO Julgeolekunõukogu avatud arutelul naiste, rahu ja julgeoleku teemal ning samuti partnerriikidega peetavatel poliitilistel ja inimõigustealastel dialoogidel.
13. Nõukogu kinnitab taas ELi tugevat pühendumust ja toetust tõhusale mitmepoolsusele ning reeglitepõhisele maailmakorrale, mida illustreerib näiteks algatuse „Spotlight“ raames algatatud partnerlus, mis on ELi ja ÜRO algatus naiste- ja tütarlastevastase vägivalla kaotamiseks kogu maailmas. Lisaks tervitab nõukogu juhtivat rolli, mida EL ja selle liikmesriigid mängivad rahvusvaheliste algatuste toetamisel, mis edendavad naiste ja tütarlaste õigust täielikult kasutada kõiki inimõigusi, soolist võrdõiguslikkust ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist, ning kutsub üles jätkama koostööd ning rakendama strateegilisi partnerlusi ÜRO, muude mitmepoolsete organisatsioonide ja kodanikuühiskonnaga, kes on selles valdkonnas ELi olulised partnerid. Nõukogu kordab ELi kindlat pühendumust rakendada täielikult ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 ja selle jätkuresolutsioone. Nõukogu kinnitab veel kord oma võetud kohustust suurendada naiste osalemist konfliktide ennetamises ja lahendamises, rahuläbirääkimistes, vahendustegevuses ja rahu kindlustamises, eelkõige edendades naiste juhtpositsiooni ning toetades kodanikuühiskonna ja rohujuuresandi naisorganisatsioonide rolli. Nõukogu osutab koostoimele ELi strateegilise lähenemisviisiga naiste, rahu ja julgeoleku teemale ning rõhutab selle olulisust.

14. Nõukogu tervitab soolise võrdõiguslikkuse suuremat integreerimist ELi poliitilistesse seisukohtadesse ja dialoogides partnerriikidega ning kutsub üles lisama sooline mõõde regulaarselt meetmetesse ning kõikidesse poliitika- ja poliitilistesse dialoogidesse muudes olulistes valdkondades, nagu tööhõive, kaubandus, riigi rahanduse juhtimine, avaliku halduse reform, transport, energia, põllumajandus, keskkond, haridus, tervishoid, taristu ja IKT.
15. Nõukogu rõhutab, kui oluline on teha tihedalt koostööd kodanikuühiskonnaga soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamisel ja üldisemalt kestliku arengu eesmärkide saavutamisel. Sellega seoses kutsub nõukogu komisjoni talitusi ja Euroopa välisteenistust üles jätkama ja tugevdama oma koostööd ning konsulteerimist kodanikuühiskonna organisatsioonidega, kes teevad tööd soolise võrdõiguslikkuse ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamiseks. See peaks toimuma kõigil tasanditel soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamisel, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse analüüsi ning poliitika kavandamise ja poliitikatsüklite raames. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta vajadust parandada naisorganisatsioonide ja naissoost inimõiguste kaitsjate ohutust ja turvalisust.
16. Samal ajal kordab nõukogu vajadust kaasata soolise ebavõrdsuse kõrvaldamisse mehi ja poisse, tõsta nende teadlikkust soolise ebavõrdsuse mõjudest ning edendada nende aktiivset ja olulist rolli käitumise muutmise toetamisel, diskrimineerivate sotsiaalsete normide käsitlemisel ja sooliste stereotüüpide vastu võitlemisel.
17. Nõukogu kutsub komisjoni talitusi, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles kasutama süstemaatiliselt võrdõiguslikkuse analüüsi, soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist, sootundlikke näitajaid ja sooliselt eristatud andmeid väljaselgitamise, kavandamise, rakendamise, järelevalve ja hindamise protsessides kogu ELi välistegevuses. See on eeltingimus ümberkujundava lähenemisviisi elluviimiseks ELi välistegevuses ja rahvusvahelises koostöös. Kaaluda tuleks nii finants- kui ka tehnilise abi andmist partnerriikidele soostatistika tootmiseks ja kasutamiseks.

18. Pidades silmas soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava aruande eesmärki jälgida korda aastas soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava rakendamist kõigi ELi osalejate poolt, tervitab nõukogu komisjoni talituste ja Euroopa välisteenistuse kavatsust hõlmata järgmises aruandlusetapis kvalitatiivseid andmeid. See analüüs võiks olla esimene samm soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamise lõpliku hindamise suunas, nagu nõutakse soolise võrdõiguslikkuse teises tegevuskavas, mis on soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava jätkamise aluseks. Lõplik hindamine koos soovitustega peaksid hõlmama valitud arvu soolise võrdõiguslikkuse teises tegevuskavas esitatud eesmärke, eelkõige neid, mis on seotud institutsioonilise kultuuri muutmisega ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamisega. Hindamine peaks samuti analüüsima soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava panust tegevuskava 2030 eesmärkide ja kestliku arengu eesmärgi 5 saavutamisse. Lisaks julgustab nõukogu komisjoni talitusi ja Euroopa välisteenistust jätkuvalt analüüsima, kuidas aruandlusmehhanismi ja küsimustikke lihtsustada ja muuta need kasutajasõbralikumaks, ning edendada selles küsimuses suhtlemist ja teabevahetust.
